

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Podsumowanie

Warsztatu refleksyjnego

LGD - Zielony Pierścień Tarnowa

Warsztat refleksyjny odbył się w dn. **20 lutego 2023 roku** w Tarnowie, w biurze LGD Zielony Pierścień Tarnowa (ul. Dąbrowskiego 21, 33-100 Tarnów) w godzinach 9.00-14.00.

Prowadzony był zgodnie z *Wytyczną Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi* (Wytyczna 10/1/2022 z 31 maja 2022 r.).

W warsztacie udział wzięli: pracownicy Biura Stowarzyszenia- Zielony Pierścień Tarnowa (ZPT), członkowie organów decyzyjnych ZPT, Rady LGD ZPT, członkowie Stowarzyszenia Zielony Pierścień Tarnowa oraz mieszkańcy– wg załączonej listy obecności.

Podczas *Warsztatu Refleksyjnego* uczestnicy podsumowali dotychczasowe wdrażanie lokalnej strategii rozwoju kierowanego przez społeczność lokalną na lata 2014-2020 i działania ZPT - zgodnie z zapisami umowy ramowej, która nakłada obowiązek monitoringu i ewaluacji realizacji LSR.

Po przywitaniu zebranych i wprowadzeniu w temat przez Prezesa Zarządu Pana Adama Flagę, prowadząca spotkanie kierownik biura - Joanną Dzieńską przedstawiła prezentację podsumowującą dotychczasową realizację LSR i działania ZPT wraz z komentarzem na temat zmian w sytuacji społeczno- gospodarczej obszaru ZPT.

Materiały zostały przygotowane na podstawie danych przekazanych przez Biuro ZPT oraz Zespołu Ewaluacyjnego, w tym: zestawień i materiałów z procesu realizacji LSR (monitoring oraz ewaluacja) w zakresach:

- Wdrażanie LSR, realizacja finansowa LSR i rzeczowa, osiągnięte wartości wskaźników,
- Funkcjonowanie LGD i biura, w tym działania informacyjno-promocyjne, doradcze, partnerstwo i organy LGD
- Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru.

Przedstawiono również zakresy monitoringu i ewaluacji ujęte w LSR.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Uczestnicy zastanawiali się czy poziom realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz ich wskaźników produktu są na poziomie satysfakcjonującym i z czego wynika niesatysfakcjonujący poziom realizacji w przypadku kilku przedsięwzięć. Zaproponowano możliwe warianty zaradcze oraz ich wpływ na realizację LSR. Podkreślono, iż znacznym utrudnieniem w realizacji LSR była i jest trwająca na świecie i w tym także na obszarze Polski pandemia oraz dodatkowo czynniki jakim są rosnąca inflacja oraz szybki i znaczny wzrost cen energii i gazu a także sytuacja geopolityczna spowodowana napaścią Rosji na Ukrainę i trwającą od roku wojną. Sytuacja ta odbiła się negatywnie nie tylko na pracy biura i ograniczeniami w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami obszaru LGD ale też w sposób szczególny negatywnie wpłynęła na realizowane projekty w zakresie przedsiębiorczości – podejmowania działalności gospodarczej oraz jej rozwoju. Również przedstawiciele ngo-sów oraz sektora publicznego, którzy realizowali bądź są w trakcie realizacji operacji inwestycyjnych oraz z zakresu wzmocnienia kapitału społecznego – podkreślili, iż ograniczenia spowodowane trwającą pandemią opóźniły uzyskiwanie niezbędnych dokumentów formalnych oraz wykonanie rzeczowe. Beneficjenci podkreślali, iż największym problemem, z którym się mierzą jest bardzo duży wzrost cen produktów, które są niezbędne do zakupu w ramach realizacji operacji oraz wzrost kosztów bieżących spowodowanych wysokimi cenami energii i gazu.

Z przeprowadzonych analiz wynika, iż największe zapotrzebowanie i zainteresowania cały czas notuje się w zakresie premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz w zakresie rozwoju istniejącej działalności gospodarczej. Przy czym, biorąc pod uwagę tempo realizacji projektów – najszybciej realizowane są projekty osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.

Odnosząc się do zaleceń wytycznych Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie przebiegu warsztatu refleksyjnego dyskusja moderowana przebiegała na podstawie poniższych zagadnień:

1. *Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?*

Większość wskaźników produktu realizowana jest na poziomie zadowalającym. Biorąc pod uwagę poziom zawartych umów o przyznaniu pomocy na dzień 31.12.2022 roku w ramach poszczególnych przedsięwzięć waha się on od 77 do 100%. Wyjątkiem są przedsięwzięcia:

- Utworzenie klastra produktów lokalnych wraz z działaniami promującymi 2.1.1 (PW)

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

- Projekt współpracy: wytyczenie oraz promocja ścieżek/szlaków do nordic -walking 3.1.2 (PW)

Natomiast poziom rozliczonych projektów waha się od 50 % do 100 % w zależności od przedsięwzięcia. Najmniejszy poziom rozliczonych operacji dotyczy przedsięwzięcia w zakresie modernizacji i zakupu wyposażenia obiektów infrastruktury kulturalnej (...) i wynosi 50%.

W drugiej połowie roku 2022 zostały złożone do UMWM dwa projekty współpracy, które na ten moment nie zostały jeszcze ocenione.

Do lipca 2022 r. ogłoszono nabory wykorzystujące całość wolnych środków w ramach LSR, w tym na dwa przedsięwzięcia nabory musiały być powtórzone ponieważ wycofano wnioski z poprzednich naborów. nabór na dotację na odnowę zabytków oraz na dotację na budowę i wytyczenie ścieżek (...). Przeważająca większość umów dotyczących powyższych naborów została zawarta do końca 2022 roku i w tej chwili są one realizowane. Niestety jeden wniosek, dotyczący przedsięwzięcia Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walینگ i szlaków konnych został po raz kolejny wycofany i w ramach zwolnionych środków ogłoszono nabór nr 1/2023, który zakończył się w dniu 14.02.2023 r. Złożono jeden wniosek w tym naborze, który będzie oceniony przez Radę w najbliższych dniach.

Poza tym w związku z korzystnym kursem euro LGD dysponuje wolnymi środkami, które zamierza przeznaczyć na premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej co oznacza, że planowany jest na przełomie marca i kwietnia br. nabór dla przedsięwzięcia 1.1.1.

Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?

Zakłada się, iż podjęte przez Zarząd i Biuro LGD działania pozwolą wykorzystanie środków zaplanowanych w LSR na poziomie zbliżonym do 100%.

Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu? - Przyczyny: zmieniające się warunki zewnętrzne na obszarze, trwająca pandemia, galopująca inflacja, szybko rosnące ceny energii, gazu i paliw, problemy z dostawami spowodowane konfliktem ukraińsko-rosyjskim. Na bieżąco reaguje się na potrzeby obszaru i dokonuje się zmian w LSR pozwalających na racjonalne wykorzystanie środków.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

2. *Czy jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca, czy wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?*

Jakość wniosków jest wysoka o czym świadczy niski wskaźnik odrzucania wniosków na etapie oceny w LGD. Jednakże, istotnym problemem dla osób wypełniających wopp oraz pozostałe dokumenty jest planowanie kosztów i przychodów najpierw na dzień ich opracowania, następnie na dzień przygotowania uzupełnień do wopp a następnie ich realizacja w trakcie wdrażania operacji. Często, pewne zagadnienia wymagane w biznes planie są przez te osoby niezrozumiałe i/ lub błędnie interpretowane.

Rozwijający działalność gospodarczą zwykle korzystają z firm consultingowych i ich wnioski są wysokiej jakości, chociaż niekiedy pisane „pod kryteria”.

Wnioski instytucji JSFP są na wysokim poziomie i dają duże szanse na ich realizację aczkolwiek pojawiają się problemy z ustaleniem czy planowana operacja inwestycyjna powinna być objęta zgłoszeniem czy pozwoleniem budowlanym.

Organizacje pozarządowe mają dobre, warte realizacji pomysły, ale liczą w procesie pisania wniosków na doświadczenie i wsparcie merytoryczne urzędów gmin lub LGD.

Z powodu trwającej pandemii, spadła ilość przeprowadzanych konsultacji. Mogło to spowodować spadek jakości przygotowywanej przez wnioskodawców dokumentacji.

Jak powyżej wskazano, jakość wniosków jest na zadowalającym poziomie, jednak w obszarze przedsiębiorczości z uwagi na zbyt duży stopień sformalizowania dokumentacji oraz wymogów związanych z przygotowaniem biznes planu, w dalszym ciągu istnieje potrzeba dużej współpracy pracowników Biura z potencjalnymi beneficjentami w obszarze doradztwa i pomocy zrozumienia poszczególnych zapisów.

Dla wnioskodawców z zakresu wsparcia przedsiębiorczości przeprowadzono zarówno w roku 2022 oraz w styczniu 2023 r. spotkanie/szkolenie on-line dla potencjalnych wnioskodawców w temacie uzupełniania dokumentacji aplikacyjnej, przygotowania załączników oraz interpretacji kryteriów oceny. Pracownicy biura na bieżąco informują wnioskodawców oraz beneficjentów (poprzez wysyłanie newsletterów oraz zamieszczanie wpisów na stronie internetowej a także wysyłanie wiadomości e-mail) o zmianach w przepisach prawa oraz dokumentach wewnętrznych LGD, które dotyczą realizacji operacji.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

3. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

W roku 2022 dokonano zmian w zapisach kryteriów specyficznych oraz lokalnych.

Zmiany w kryteriach specyficznych dotyczyły umożliwienia jst w aplikowaniu o środki na odnowę i zagospodarowanie zabytków.

Zmiany w zapisach kryteriów lokalnych dotyczyły następujących kryteriów:

- Kryterium nr 1 *Gotowość do realizacji operacji* -ograniczono z 3 do 2 wymagane oferty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku na dzień składania wniosków.
- Kryterium nr 6 *Promocja operacji* – usunięto zapisy dotyczące możliwości uzyskania 1 punktu; doprecyzowano opis warunków przyznania 2 punktów.
- Kryterium nr 10 *Wsparcie operacji dotyczących zakupu maszyn, urządzeń i wyposażenia* – doprecyzowano opis warunków przyznania punktów.
- Kryterium nr *Miejsce zameldowania* – zmieniono w nazwie oraz opisie zapisy z „zamieszkanie” na „zameldowanie”.

Stosowanie doprecyzowanych w roku 2022 kryteriów pozwoliło wybierać wnioski bardziej dopracowane.

Należy zauważyć, iż Wnioskodawcy kwestionują stosowanie przez członków Rady sposobu przyznanie punktów jedynie w ramach złożonych protestów na zasadzie "hurtowego" zakwestionowana wszystkich kryteriów, w których nie uzyskali punktów, nie opierając się na racjonalnych i merytorycznych powodach takiego postępowania. Wykorzystują możliwość złożenia protestu w sytuacji, w której ich wniosek nie znajduje się na liście operacji wybranych do dofinansowania i mieszczących się w limicie środków przeznaczonych na dany nabór licząc na zmianę decyzji Rady oraz biorąc pod uwagę ocenę UM. W 2022 roku do LGD wpłynęło łącznie siedem protestów Wnioskodawców w zakresie oceny i wyboru operacji, w ramach których zgłoszono uwagi do dokonanej przez członków Rady oceny i wyboru operacji. Na poziomie ponownej oceny przez Radę wszystkie protesty zostały oddalone. UMWM uwzględnił dwa z nich, natomiast Rada LGD podtrzymała swoje stanowisko i nie uwzględniła uznania przez UMWM.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

4. *Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?*

Wszystkie wybrane projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i zapewniają realizację potrzeb społecznych wyrażanych przez osoby/grupy osób przygotowujących dokumentację aplikacyjną. Wszystkie czynniki mające wpływ na realizację LSR wymienione w sprawozdaniu za rok 2022 pozostają nadal aktualne. Dodatkowo, zmienia się rynek pracy: przedsiębiorcy mają problem z zatrudnieniem pracowników nawet tych sezonowych, co powoduje zmianę oczekiwań i potrzeb społeczności objętej LSR. Z sezonu na sezon rosną także koszty operacji inwestycyjnych co jest szczególnie uciążliwe dla projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz jst. Problemem staje się także pozyskanie wykonawcy, który zobowiąże się do realizacji prac w określonym terminie. Dlatego pojawia się zagrożenie niedotrzymania terminu, który był punktowany w kryteriach lokalnych. Dodatkowo ogromnym problemem właściwie w każdym wymiarze realizacji LSR jest trwająca sytuacja pandemiczna, wojna na Ukrainie i postępująca w szybkim tempie inflacja spowodowana bardzo dużym wzrostem cen energii, gazu i paliw. Jest to bardzo trudny czas pod względem planowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz realizacji projektów inwestycyjnych zarówno przez przedsiębiorstwa jak i samorządy.

Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?

Rosnąca inflacja oraz wzrost płacy minimalnej co wzajemnie się napędza oraz powoduje wzrost kosztów pracodawców. Problemy z dostawami niektórych produktów i dóbr. Wymuszone oszczędnościowe zachowania konsumentów. Brak oferentów podczas ogłoszonych przetargów. Firmy wycofują się z podpisanych umów lub nie przystępują do podpisania umów.

Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować? - Zróżnicowanie wynika zarówno z kwestii położenia Gmin, jak również stopnia zamożności poszczególnych Gmin. Niwelować te różnice można poprzez zwiększenie ilości i zakresu prowadzonego doradztwa. Wspólnym mianownikiem całego obszaru LSR jest szukanie oszczędności oraz dążenie do obniżenia kosztów działalności szczególnie w sferze kosztów energii, gazu i paliw.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*

Wybierane projekty realizują cele LSR natomiast problemem jest wycofywanie wniosków na etapie oceny w UMWM lub rozwiązywanie umów o przyznaniu pomocy ze względu na problemy finansowe beneficjentów.

6. *Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?*

System wskaźników nie wymagał wprowadzenia zmian.

Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne? - Realizacja wskaźników analizowana jest na bieżąco na podstawie wewnętrznych zestawień prowadzonych przez LGD oraz danych zawartych w ankietach monitorujących realizację operacji przekazywanych do LGD przez beneficjentów po uzyskaniu płatności II transzy/płatności końcowej. Dużą pomocą są także zestawienia stanu wniosków regularnie przekazywane przez pracowników instytucji zarządzającej

Procedury naboru wyboru i realizacji projektów nie są w pełni rozumiane przez beneficjentów ze względu na swój zawiły, prawny charakter. Pracownicy biura ZPT podczas spotkań doradczych, szkoleń, indywidualnych konsultacji w biurze itp. starannie wyjaśniają potencjalnym wnioskodawcom zapisy procedur i kryteriów.

7. *Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?*

Procedury naboru wyboru i realizacji projektów nie są w pełni rozumiane przez beneficjentów ze względu na swój zawiły, prawny charakter. Pracownicy biura ZPT podczas spotkań doradczych, szkoleń, indywidualnych konsultacji w biurze itp. starannie wyjaśniają potencjalnym wnioskodawcom zapisy procedur i kryteriów.

8. *Jaka jest skuteczność działania biura ZPT (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?*

Biuro wykonuje swą działalność na właściwym poziomie. Szkolenia i doradztwo prowadzone jest zgodnie z planem i przynosi oczekiwane skutki. Niemniej ilość pracy związana z naborami i

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

dokumentacją powodują, że na promocję i animację można poświęcić dużo mniej czasu niż dawniej. Działania promocyjno- informacyjne ZPT, w tym prowadzenie strony internetowej, strony na FB, newslettera z ponad 700 odbiorcami, stałego przekazywania informacji w biurze LGD skutkują dotarciem z informacją do osób zainteresowanych z obszaru ZPT. Istotne znaczenie ma również praca przedstawicieli LGD na terenie każdej z gmin obszaru ZPT, co pozwala na zmniejszenie dystansu terytorialnego koniecznego do pokonania w celu cenionego przez wielu potencjalnych wnioskodawców spotkania osobistego z doradcą. Dostępne są także broszury informacyjne: 1. dotycząca głównie wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz dla przedsiębiorców oraz 2. dotyczące tematyki rozliczania projektów. W roku 2022 rozesłano 10 newsletterów każdorazowo do ponad 700 odbiorców. Lista odbiorców newslettera sukcesywnie rośnie.

9. *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

Zmniejszyć ilość dokumentów wytwarzanych w LGD. Ograniczyć zmiany prawa oraz interpretacji prawa na poszczególnych poziomach działania PROW a w szczególności pomiędzy urzędnikami jednego UM.

Bardziej sprawiedliwie ustalić terminy: obecnie czas dla UM to 6 miesięcy a czas na uzupełnienia dla beneficjenta 7 dni.

W wyniku dyskusji i analizy przygotowanych wcześniej materiałów zebrano wnioski oraz wskazano kierunki na przyszłość rozwoju ZPT i realizacji LSR:

1. Większość wskaźników produktu realizowana jest na poziomie zadowalającym. Biorąc pod uwagę poziom zawartych umów o przyznaniu pomocy na dzień 31.12.2022 roku 7 przedsięwzięć zostało już zrealizowanych i zostało rozliczonych poprzez złożenie wniosków o płatność.

Przedsięwzięcia dotyczące premii wciąż posiadają wolne środki i w tych zakresach będą ogłaszane nabory w I półroczu najbliższego roku.

Natomiast poziom rozliczonych projektów waha się od 50% do 100 % w zależności od przedsięwzięcia. Najmniejszy poziom rozliczonych operacji dotyczy przedsięwzięcia w zakresie modernizacji i zakupu wyposażenia obiektów infrastruktury kulturalnej (...) i wynosi 50% ze

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

względu na bardzo duże zwiększenie alokacji środków na to przedsięwzięcie na podstawie umowy z UM z 9 listopada 2021r..

Pod koniec roku 2022 złożono 2 wnioski w ramach planowanych projektów współpracy.

W 2022 roku ogłoszono łącznie 9 naborów na operacje realizowane przez Beneficjentów.

Zakłada się, iż wraz z naborami z I półrocza 2023 roku pozwoli to zrealizować zakładane w LSR wskaźniki na wymaganym poziomie oraz wydatkować prawie 100% przyznanych środków.

Jednocześnie Beneficjenci, zwłaszcza w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, zarówno premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej jak i rozwoju istniejącej działalności, w dalszym ciągu zgłaszają do Biura LGD swoje uwagi co do zbyt długiego okresu oczekiwania na podpisanie umowy w UMWM.

Podnoszona jest również kwestia zbyt dużej szczegółowości uwag otrzymanych przez Wnioskodawców a związanych głównie z biznes planem stanowiącym załącznik do wopp.

Wnioskodawcy premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej zwracają uwagę, iż niezasadnym obciążeniem jest obowiązek podlegania składkom ZUS w sytuacji gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą jest jednocześnie zatrudniona na umowę o pracę i składki odprowadza za niego pracodawca.

2. Jakość wniosków jest wysoka o czym świadczy niski wskaźnik odrzucania wniosków na etapie oceny w LGD. Jednakże, istotnym problemem dla osób wypełniających wopp oraz pozostałe dokumenty jest planowanie kosztów i przychodów na najpierw na dzień ich opracowania, następnie na dzień przygotowania uzupełnień do wopp a następnie ich realizacja w trakcie wdrażania operacji. Często, pewne zagadnienia wymagane w biznes planie są przez te osoby niezrozumiałe i/ lub błędnie interpretowane.

Rozwijający działalność gospodarczą zwykle korzystają z firm consultingowych i ich wnioski są wysokiej jakości, chociaż niekiedy pisane „pod kryteria”.

Wnioski instytucji JSFP są na wysokim poziomie i dają duże szanse na ich realizację.

Organizacje pozarządowe mają dobre, warte realizacji pomysły, ale liczą w procesie pisania wniosków na doświadczenie i wsparcie merytoryczne urzędów gmin lub LGD.

Z powodu trwającej pandemii drastycznie spadło zainteresowanie doradztwem prowadzonym w biurze LGD. Natomiast wzrosła liczba kontaktów telefonicznych i mailowych. Mogło to spowodować spadek jakości przygotowywanej przez wnioskodawców dokumentacji.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

3. W omawianym okresie sprawozdawczym wprowadzono zmiany w kryteriach oceny i wyboru operacji.

4. Sytuacja społeczna i gospodarcza obszaru.

Sytuacja jest bardzo trudna i jeszcze rok temu trudno było przewidzieć, że będziemy zmagać się z tak bardzo niesprzyjającymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej i warunkami bytowymi. Skutki napaści Rosji na Ukrainę i trwające nieprzerwanie od roku działania wojenne dają się odczuć w każdej sferze życiowej, gospodarczej i politycznej. Została mocno zachwiana stabilizacja społeczeństwa co przekłada się podejmowane decyzje o konieczności oszczędzania, zawieszania lub zamykania działalności gospodarczej, ograniczeniach w funkcjonowaniu wielu podmiotów nie tylko gospodarczych. Priorytetem staje się wygenerowanie oszczędności energetycznych i ciepłowniczych. Wszyscy są zainteresowani pozyskaniem dofinansowania do oze. Przekłada się to poziom zamożności mieszkańców *obszaru ale też na możliwości finansowe dotyczące realizacji projektów w ramach LSR.*

5. System wskaźników nie wymagał wprowadzenia zmian. Realizacja wskaźników analizowana jest na bieżąco na podstawie wewnętrznych zestawień prowadzonych przez LGD oraz danych zawartych w ankietach monitorujących realizację operacji przekazywanych do LGD przez beneficjentów po uzyskaniu płatności II transzy/płatności końcowej. Dużą pomocą są także zestawienia stanu oceny wniosków oraz realizacji operacji regularnie przekazywane przez pracowników UM.

6. Procedury naboru wyboru i realizacji projektów nie są w pełni rozumiane przez beneficjentów ze względu na swój zawiły, prawny charakter. Pracownicy biura ZPT podczas rozmów telefonicznych starannie wyjaśniają potencjalnym wnioskodawcom zapisy procedur i kryteriów. Ze względu na panującą sytuację epidemiczną w kraju liczba konsultacji w biurze spadła.

7. Biuro wykonuje swą działalność na właściwym poziomie. Szkolenia i doradztwo prowadzone jest zgodnie z planem i przynosi oczekiwane skutki. Niemniej ilość pracy związana z

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

naborami i dokumentacją powodują, że na promocję i animację można poświęcić dużo mniej czasu niż dawniej.

Działania promocyjno- informacyjne ZPT, w tym prowadzenie strony internetowej, strony na FB, newslettera z blisko 700 odbiorcami, stałego przekazywania informacji telefonicznej oraz e-mailowej skutkują dotarciem z informacją do osób zainteresowanych z obszaru ZPT. Istotne znaczenie ma również praca przedstawicieli LGD na terenie każdej z gmin obszaru ZPT, co pozwala na zmniejszenie dystansu terytorialnego koniecznego do pokonania w celu cenionego przez wielu potencjalnych wnioskodawców spotkania osobistego z doradcą. Dostępne są także broszury informacyjne: 1. dotycząca głównie wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz dla przedsiębiorców oraz 2. dotyczące tematyki rozliczania projektów. W roku 2022 rozesłano 10 newsletterów każdorazowo do ponad 700 odbiorców. Lista odbiorców newslettera sukcesywnie rośnie.

8. Zmniejszyć ilość dokumentów, które musi przygotowywać biuro LGD.

Ograniczyć zmiany prawa oraz interpretacji prawa na poszczególnych poziomach działania PROW a w szczególności pomiędzy urzędnikami jednego UM.

Bardziej sprawiedliwie ustalić terminy: obecnie czas dla UM to 6 miesięcy a czas dla beneficjenta na uzupełnienia wniosku o przyznanie pomocy 7 dni.

Rekomenduje się utrzymywanie stałego kontaktu z pracownikami UMWM dokonującymi oceny wniosków oraz z samymi wnioskodawcami w celu zbierania bieżącej informacji o stopniu zaawansowania i terminu zakończenia oceny dokumentacji aplikacyjnej złożonej do UMWM a także bieżącą pomoc i wsparcie w przygotowywaniu wniosków o płatność. Zauważa się, iż bardzo często odpowiednio wczesny kontakt z Beneficjentem pozwala na przygotowanie w terminie wop oraz odpowiedzi na uwagi do wop. Natomiast bieżący kontakt z wnioskodawcami, którzy oczekują na ocenę dokumentacji przez UM pozwala na ocenę czy wszyscy wnioskodawcy nadal są zainteresowani pozyskaniem wsparcia. Zdarza się, że wnioskodawca podejmuje decyzję o rezygnacji natomiast nie informuje o tym LGD oraz UM lub robi to z opóźnieniem.

9. Poruszono także temat wzmocnienia przedsiębiorczości na obszarze LSR w kontekście punktów:

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

4. *Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?*

5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*

9. *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

Zebrani zastanawiali się w jaki sposób LGD mogłoby przyczynić się do poprawy sytuacji dotyczącej przedsiębiorczości na terenie LGD w niesprzyjających warunkach wynikających z wciąż trwającej pandemii, rosnącej inflacji i cen oraz wojny na Ukrainie.

Pierwszą propozycją było by przekazywać na bieżąco informacje o działaniach pomocowych przygotowywanych przez rząd oraz o wsparciu oferowanym przez różne podmioty.

Drugą propozycją była bieżąca pomoc beneficjentom w formie doradztwa i konsultacji na każdym etapie realizacji i rozliczania operacji.

10. Podczas przeprowadzonego Warsztatu refleksyjnego poruszono także kwestie w zakresie działań skupionych wokół produktów lokalnych, w tym produktów rolnych w kontekście punktów:

4. *Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?*

5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*

9. *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

Zebrani rekomendowali w tym zakresie powołanie klastra produktów lokalnych, w tym produktów rolnych w wersji elektronicznej, najlepiej poprzez utworzenie platformy – strony internetowej.

Na obszarze LGD w ramach powyższego klastra zebrani byłiby wytwórcy produktów lokalnych w tym rolnicy.

Celem powstałego klastra byłoby wypromowanie rynków zbytu oraz samych produktów lokalnych, w szczególności rolnych z obszaru Zielonego Pierścienia Tarnowa.

Wskazane jest, aby podmioty zebrane w klastrze przedstawiały swoje rynki zbytu, sposoby promocji, dzięki czemu rozpowszechnione zostaną one również, jako dobry przykład dla kolejnych podmiotów potencjalnie zainteresowanych przyłączeniem się do klastra produktowego ZPT.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

LGD powinno zidentyfikować podmioty lokalne działające w tym obszarze wraz z rynkami zbytu, z których korzystają.

LGD w celu realizacji przedsięwzięcia wykorzysta zidentyfikowane w ramach aktywizacji i projektu współpracy oraz działań własnych LGD zasoby lokalne, jakimi są podmioty związane z produktami lokalnymi, w tym w szczególności rolnymi obszaru.

11. Ze względu na kończącą się perspektywę 2014-2022 oraz konieczność przygotowywania się do kolejnej perspektywy finansowej a także biorąc pod uwagę obecny trend eko, który powinien dominować w nowej perspektywie uczestnicy warsztatu pozytywnie wypowiedali się o złożonym projekcie współpracy w zakresie ekologii i wsparcia podmiotów działających w sferze kultury.

W roku 2022, w ramach perspektywy finansowej PROW na lata 2014-2020, przeprowadzono 9 naborów wniosków o przyznanie pomocy w następujących zakresach:

- nabór nr 1/2022 w terminie 10-24.01.2022 - w zakresie: rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" (Przedsięwzięcie 3.1.1 Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walking i szlaków konnych),
- nabór nr 2/2022 w terminie 10-24.01.2022 – w zakresie: - rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", (Przedsięwzięcie 3.1.3 Budowa miejsc aktywnego spędzania czasu na powietrzu, zagospodarowanie i budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej kąpielisk oraz miejsc rekreacji wodnej),
- nabór nr 3/2022 w terminie 10-24.01.2022 w zakresie: rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

- kierowanego przez społeczność" (Przedsięwzięcie 3.2.1 Modernizacja i zakup wyposażenia obiektów infrastruktury kulturalnej, w tym domów ludowych, GOKów i bibliotek),
- nabór nr 4/2022 w terminie 10-24.01.2022 w zakresie: zachowania dziedzictwa lokalnego objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", (Przedsięwzięcie 3.2.2 Odnowa i zagospodarowanie zabytków),
 - nabór nr 5/2022 w terminie 1.02.2022–15.02.2022 w zakresie: rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, przez: rozwijanie działalności gospodarczej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", (Przedsięwzięcie 1.2.1 Rozwijanie działalności gospodarczej - Dotacje inwestycyjne dla działających przedsiębiorstw związane z utworzeniem nowych miejsc pracy),
 - nabór nr 6/2022 w terminie 14.03.2022-28.03.2022 w zakresie: rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, przez: podejmowanie działalności gospodarczej, (Przedsięwzięcie 1.1.1 Wsparcie podejmowania działalności gospodarczej),
 - nabór nr 7/2022 w terminie 7.07.2022-21.07.2022 w zakresie: rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" (3.1.1 Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walking i szlaków konnych),
 - nabór nr 8/2022 w terminie 7.07.2022-21.07.2022 w zakresie: rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", (3.2.1 Modernizacja i zakup wyposażenia obiektów infrastruktury kulturalnej, w tym domów ludowych, GOKów i bibliotek),

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

- nabór nr 9/2022 w terminie 7.07.2022-21.07.2022 w zakresie: zachowania dziedzictwa lokalnego objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej LSR, w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", (3.2.2 Odnowa i zagospodarowanie zabytków).

W roku 2022 dokonano następujących zmian w dokumentach związanych z funkcjonowaniem Rady oraz Stowarzyszenia tj.:

- ✓ **Lokalne kryteria wyboru operacji, w tym operacji grantowych oraz operacji własnych wraz z procedurą ustalania bądź zmiany kryteriów - 01.07.2022 na podstawie Uchwały nr 6/2022 Zarządu ZPT**
- ✓
- ✓ **Specyficzne kryteria wyboru operacji, w tym operacji grantowych oraz operacji własnych wraz z procedurą ustalania bądź zmiany kryteriów - 29.04.2022 na podstawie Uchwały nr 3/2022 Zarządu ZPT**
- ✓
- ✓ **Statut Stowarzyszenia – 04.07.2022 na podstawie Uchwały Walnego Zebrania Członków.**